

Vážený pán prezident Andrej Kiska, Kancelária prezidenta SR, Hodžovo nám. 1, 810 00 Bratislava

Vážená pani ministerka JUDr. Mgr. Martina Lubyová, PhD., Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR, Stromová 1, 813 30 Bratislava

Vážená pani ministerka doc. MUDr. Andrea Kalavská, PhD., Ministerstvo zdravotníctva SR, Limbová 2, 837 52 Bratislava

Vážená pani JUDr. Zuzana Stavrovská, Úrad komisára pre osoby so zdravotným znevýhodnením, komisárka pre osoby so zdravotným znevýhodnením, Račianska 153, 831 54 Bratislava

Vážený pán štátny tajomník Mgr. Peter Krajňák, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR, Stromová 1, 813 30 Bratislava

Vážená pani PhDr. Anna Hrnčiarova, CSc., Hlavný odborník pre logopédiu, Ambulancia klinickej logopédie, Malokarpatské námestie 2, 841 03 Bratislava

Vážení vedúci odborov školstva v jednotlivých samosprávnych krajoch - Mgr. Oľga Búryová (Banskobystrický kraj), Mgr. Milan Galaba (Nitriansky kraj), PhDr. Dušan Galbavý (Žilinský kraj), PaedDr. Marta Gubrická (Trnavský kraj), Ing. Jozef Javorka (Košický kraj), PhDr. Kvetoslava Komanická (Prešovský kraj), Mgr. Iveta Kováčiková (Trenčiansky kraj), Mgr. Bc. Miriam Valašiková (Bratislavský kraj)

V Bratislave dňa 25.6.2018

VEC: Otvorený list na verejnú podporu rodinám s deťmi s poruchou sluchu a rodinám s deťmi s viacnásobným postihnutím.

My, dole podpísaní odborníci, ktorí pracujeme s rodinami s deťmi s poruchou sluchu, odborníci, ktorí pracujeme v oblasti školstva, zdravotníctva, sociálnych vecí, dospelé osoby s poruchou sluchu, priatelia rodín s deťmi s poruchou sluchu a široká verejnosť, vyjadrujeme verejnú podporu rodinám s deťmi s poruchou sluchu a rodinám s deťmi s viacnásobným postihnutím.

Súčasný stav starostlivosti o rodiny s deťmi s poruchou sluchu a viacnásobným postihnutím na Slovensku je v rozpore s viacerými ratifikovanými a záväznými dokumentmi a národnými programami rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím, ktoré hovoria o právach detí so zdravotným postihnutím o dostupnosti rehabilitačných služieb. Štát nedodržiavaním týchto dokumentov porušuje dohovory, ktoré ratifikoval a diskriminuje rodiny s dieťaťom so zdravotným postihnutím.

Starostlivosť o rodiny s deťmi s poruchou sluchu v ranom veku je v kritickom stave, ktorý dlhodobo pretrváva. Už v roku 2000 boli dopodrobna rozpracované dokumenty, ktoré mali za úlohu cielene rozvíjať služby raného ambulantného a terénneho poradenstva, ako napr. Program na zdokonalenie systému raného poradenstva pre rodičov detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami či Konceptia špeciálneho poradenstva z roku 2000. Od uverejnenia týchto dokumentov prešlo viac ako 17 rokov a úseky ranej intervencie v ČŠPP doteraz nemajú adekvátne financovanie a personálne zabezpečenie. Rovnako je naďalej obmedzená sieť dostupných zmluvných klinických logopédov.

Dnes na Slovensku takmer neexistuje bezplatná terénna raná špeciálno-pedagogická intervencia, ktorá má nesporné výhody pri rozvoji dieťaťa, pre rodinu, aj pre odborníkov. Na Slovensku je toho času zabezpečovaná niekoľkými nadšencami z radov odborníkov v ČŠPP, niektorými poskytovateľmi SVI a neziskovými organizáciami. Títo však ani zďaleka nedokážu pokryť požiadavky všetkých rodín. Následkom toho je, že ORL lekári a foniatri nemajú kam odosielať rodiny s dieťaťom s poruchou sluchu, aby mali kde získať potrebnú

rehabilitáciu. Celoplošný novorodenecký skrining sluchu, skorá diagnostika a skoré pridelenie načúvacích prístrojov, ktoré beží podľa medzinárodne odporúčanej smernice na princípe 1-3-6 mesiacov, tak bez nadväznej pravidelnej ranej intervencie, strácajú svoj potenciál.

Porucha sluchu je síce neviditeľné, ale závažné postihnutie. Bez primeranej intervencie v ranom období vývinu dochádza k zaostávaniu v rečovej, emocionálnej a sociálnej oblasti a k oneskoreniu rozvoja myslenia u dieťaťa. Aby nedochádzalo k zbytočnému oneskoreniu celkového psychického vývinu dieťaťa, k emocionálnym a psychologickým škodám na strane dieťaťa a jeho rodiny, ktoré majú dlhodobé negatívne dôsledky, je nevyhnutné, aby mali rodiny s deťmi s poruchou sluchu a s deťmi s viacnásobným postihnutím zabezpečený prístup k pravidelnej a bezplatnej ranej špeciálno-pedagogickej, logopedickej, psychologickej a sociálnej intervencii. Vďaka nej sa naučia adekvátne stimulovať dieťa z hľadiska sluchu aj reči a nájdu podporu pri vyrovnávaní sa s poruchou sluchu.

Preto žiadame Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR:

- **o výrazné navýšenie počtu špeciálnych pedagógov a školských logopédov v ČŠPP tak, aby mohli poskytovať pravidelnú bezplatnú ranú intervenciu aj intervenciu pre staršie deti s poruchou sluchu alebo deti s viacnásobným postihnutím,**
- **o adekvátne financovanie terénnej ranej intervencie v ČŠPP.**

Záujem rodín o terénnu ranú intervenciu v ČŠPP rastie. Súvisí to aj so zlepšujúcou sa spoluprácou s ORL lekármi a spoluprácou s novovzniknutými Centrami pre deti s poruchami sluchu. Žiadame ministerstvo, aby navyšovalo počty odborníkov v ČŠPP nie len jednorazovo, ale priebežne, podľa aktuálneho počtu klientských rodín, ktoré budú mať o služby v ČŠPP záujem a to tak, aby nedochádzalo k preťaženiu odborníkov v intervencii ambulantnej ani terénnej.

Žiadame Ministerstvo zdravotníctva SR:

- **o výrazné navýšenie počtu zmluvných klinických logopédov a zabezpečenie stavu, kedy budú mať rodiny s dieťaťom s poruchou sluchu alebo akýmkoľvek iným zdravotným postihnutím zabezpečenú pravidelnú a bezplatnú logopedickú starostlivosť v mieste bydliska.**
- **aby rokovalo so zdravotnými poisťovňami o navýšení limitu na logopedickú starostlivosť o dieťa s poruchou sluchu alebo dieťa s akýmkoľvek iným zdravotným postihnutím tak, aby bolo možné zabezpečiť pre každé dieťa so zdravotným postihnutím pravidelnú a opakovanú logopedickú intervenciu v rámci mesiaca a zazmluvnený logopéd dostal zaplatenú reálne fakturovanú opakovanú intervenciu.**

Žiadame Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR a Ministerstvo zdravotníctva SR:

- **aby poskytli rodinám s deťmi s poruchou sluchu a rodinám s deťmi s viacnásobným postihnutím podrobné informácie o tom, kde nájdu „tu a teraz“ odborníkov, ktorí aktuálne majú kapacitu poskytnúť rodinám bezplatnú a pravidelnú starostlivosť a to od momentu, kedy sa identifikuje zdravotné postihnutie u ich dieťaťa.**
- **aby odporučili rodičom, čo majú urobiť v prípade, že im takáto služba daným odborníkom alebo zariadením nebude poskytnutá.**
- **aby každý rok poskytli ORL lekárom, Centráam pre poruchy sluchu aj pediatrom aktualizovaný a podrobný zoznam ČŠPP, poskytovateľov SVI a zazmluvnených logopédov, ktorí pracujú s rodinami s deťmi s poruchou sluchu v ranom veku, aby došlo k medzirezortnému prepojeniu.**

Rodičia vo svojom liste (prikladáme ho do Prílohy č. 1 tohto listu) uviedli: „*Je načase, aby sa „optimálne podmienky“ začali reálne tvoriť tu a teraz, a nielen sa o nich v rôznych dokumentoch hovorilo. Naším deťom totiž UTEKÁ vzácny čas, ktorý im už nikto nevráti.*“

Raná intervencia v rámci špeciálno-pedagogického poradenstva je len jednou časťou komplexného systému podpory rodiny dieťaťa so zdravotným znevýhodnením, pretože podporiť rodinu, znamená vytvoriť funkčný nadrezortný systém, rešpektujúci všetky potreby rodiny v tejto náročnej životnej situácii. A preto vyzývame zástupcov jednotlivých rezortov k spoločnej diskusii a hľadaniu odpovedí na otázku ako prepojiť všetkých súčasných poskytovateľov služieb ranej intervencie (starostlivosti) v jednotlivých rezortoch tak, aby ich služby boli v konečnom dôsledku pre rodiny bezplatné, lokálne dostupné a kvalitné.

Veríme, že nikomu nie je ľahostajná situácia týchto rodín a preto budú požiadavky rodín a odborníkov zohľadnené a ministerstvá urýchlene vykonajú nápravu.

Žiadame, aby kompetentní v odpovedi na tento otvorený list uviedli konkrétne kroky, ktoré v nasledujúcich mesiacoch urobia. O týchto krokoch budeme informovať všetkých signatárov.

Za všetkých, ktorí si uvedomujú, že včasná špeciálno-pedagogická, logopedická a iná odborná pomoc je v starostlivosti o rodiny s deťmi s poruchou sluchu a rodiny s deťmi s viacnásobným postihnutím nenahraditeľná, vás o zmenu žiadajú:

Mgr. Silvia Hovorková, PhD., CŠPP Hrdličkova 17, 851 06 Bratislava, špeciálny pedagóg a mobilný pedagóg, autorka otvoreného listu

PaedDr. Martina Rzymanová, CŠPP Poprad, Partizánska 2, 058 01 Poprad, špeciálny pedagóg a mobilný pedagóg, autorka otvoreného listu

Mgr. Gabriela Černáková, Bratislava, špeciálny pedagóg a mobilný pedagóg

Mgr. Daniela Betková Hudecová, PhD., Bratislava, logopéd a mobilný pedagóg

Mgr. Magdaléna Figurová, Pezinok, špeciálny pedagóg a mobilný pedagóg

PhDr. Viera Krištofiková, Vrútky, špeciálny pedagóg a mobilný pedagóg

Mgr. Lívia Michnovičová, CVI Vodárenská 3, 080 01 Prešov, špeciálny pedagóg a mobilný pedagóg

PhDr. Mária Miková, CŠPP Vodárenská 3, 080 01 Prešov, psychológ a mobilný pedagóg

Mgr. Gertrúda Orišková, Prešov, logopéd a mobilný pedagóg

Mgr. Miroslava Pačesová, Liptovská Sielnica, špeciálny pedagóg a mobilný pedagóg

Mgr. Miroslava Petřík, Košice, logopéd a mobilný pedagóg

Mgr. Erika Podhorcová, CŠPP Ul. Karola Supa 48, 984 03 Lučenec, špeciálny pedagóg a mobilný pedagóg

Mgr. Beáta Sedláková, CŠPP Poprad, Partizánska 2, 058 01 Poprad, logopéd a mobilný pedagóg

Mgr. Jarmila Strechová, Trenčín, špeciálny pedagóg, logopéd a mobilný pedagóg

Mgr. Eva Vaňová, Lučenec, špeciálny pedagóg a mobilný pedagóg

PhDr. Katarína Zborteková, CŠPP Hrdličkova 17, 851 06 Bratislava, psychológ a garant programu Mobilný pedagóg

Mgr. Tatiana Švrčková, Nadačný fond Telekom, Bajkalská 28, 821 09 Bratislava

Mgr. Pavel Hrica, Nadácia Pontis, Zelinárska 2, 821 08 Bratislava